

Skiparar og reidarar:

Fara á heysin!

— Øll skipini fara á húsangang. Tað er bara ein spurningur um tíð, nær hetta hendir.

Tað ber til at leggja um til annan fiskiskap. Men tað nyttar lítið, tí vit sleppa ikki at fiska aðrastaðni.

Hetta segði Absalon í Buð, skipari á Sundaenni, í Landsrættinum mánadagin. Hann segði, Sundaenni var lýstur til sølu, men ongin áhugi var at keypa skipið. Tað fer ikki út aftur, men endar útan iva á tvingilsupphóði.

Absalon í Buð var ikki tann einasti, sum gjørdi Landsrættinum greitt, at føroyskur laksafiskiskapur nú er vorðin søga. Fyrst og fremst, tí skipini sleppa ikki at royna norðan fyri fiskimarkið. Tí tað er har, laksurin er. Innanfyri fæst lítið og onki, verður sagt, og verri enn so nóg mikið til at fiska kvotuna, 625 tons, 30 tons til skipið.

— Vit hava hildið sum so, at tá vit høvdu 30 tons, so kundi tað gera tað sama, hvar vit fiska tey, á 199 fjórðingum ella 201 ella 300 fjórðingum.

Absalon í Buð helt, at tá mett verður, stovnurin tolir, at fiskað verða 625 tons, so mugu tey eisini kunna fiskast.

Laksurin rýmdur

Men tað hevur ikki altíð verið neyðugt at fara norður um markið fyri at fiska kvotuna. Støðan er versnað munandi hesi seinastu tvey árin. Laksurin er rýmdur úr føroyskum øki, tí hitin í sjónum er broyttur og, tí hann finnur onga føði her.

Niels Jákup Th. Nielsen, sum eigur Jónrit, kundi við tølum prógva afturgongdina. Fyrsta ársfjórðing í 1986 fiskaði Jónrit fyrri 1,9 mill. kr. og manningarparturin var 108.000 kr. Árið eftir, í 1987, fiskaði Jónrit fyrri 1,2 mill. kr. fyrsta ársfjórðing og tá var parturin 72.000 kr. Men í ár eru tølini heilt onnur. Jónrit hevur fiskað fyrri 85.000 kr. og parturin er bara 1.500 kr.

— Eg havi altíð góldið hvørjum sít rættstundis. Men nú standi eg knappliga við eini skuld upp á

465.000 kr., sum skuldi verið góldin 1. apríl.

Vanliga mynstra menn ikki á laksaskipunum, so teir fáa ikki minstuløn.

EF-tvingsil

Anfinn Kallsberg, reidari á Rivkolli og Sundaenni, segði, at føroyingar hava ikki sjálvir ásett laksakvotuna.

— EEC hevur kroyst laksakonventionina niður yvir okkum. Vit vórðu tvingaðir at góðtaka hana og kvotuna, tí annars fingi vit ongan fiskiveiðusáttmála við EEC.

Hann segði, at laksakvotan, tey 625 tonsini, er ein EEC-kvota. Ikki fyrr enn komandi ár verður sett ein kvota sambært altjóða laksakonventionini.

Anfinn Kallsberg segði, at fyrr plagdi laksurin ikki rýma úr føroyskum sjógvi fyrr enn í mars. Men í fjør og fyrraárið hvarv hann longu í desember.

Tey fimm laksaskipini hava ikki mist laksaloyvni eftir dómin í Føroya rætti.

Men tað skilst, at hugurin at royna eftir laks er lítill og ongin, tí so lítið fæst innan fyri mark.

Tað eina skipið er longu kravt á tvingilsupphóði: Boðanes. Og Gáshólmur er farin til annan fiskiskap.

Sundaenni og Rivkollur liggja.

Varafútin speiskur

Varafútin hevði eitt uppskot um, hvussu figgjartrupulleikarnir hjá laksaskipunum kunnu loysast fyri ein part. Men um tað var meint í fullum álvara ella hann bara var speiskur, er óvist.

Hann segði, at verður dómurin hjá Føroya rætti staðfestur, fær tað almenna 1.032.960 kr. burturúr (bøtur, reiðskapur og veiða). Síðani 1. januar 1981 verða pengar, sum koma inn eftir dómur í málum um óløgligan fiskiskap, býttir javnt millum landskassan og statskassan.

Landskassans partur verður soleiðis 516.480 kr. Sum so hóskandi kunnu brúkast til at hjálpa fiskivinnuni!

hd

Absalon í Buð, skipari á Sundaenni, Berint Bertelsen, skipari á Jónrit, Gunnar Kallsberg, skipari á Rivkolli og Niels Jákup Th. Nielsen, reidari á Jónrit avmyndaðir fyri landsrættarfundin mánadagin.

Skiparin á Boðanesi, Hjørleif á Lofti, var ikki komin, tá myndin varð tikin. Og skiparin á Gáshólmi, Jákup Martin Jakobsen, var úti og fiskaði.

Lógligur laksur og ólógligur laksur

Í dag kl. 9.20 fer Jørgen Svendsen, formaður í fimtu deild hjá Eystara landsrætti, at kungera, hvørja niðurstøðu hann og hinir báðir dómarnir eru komnir til í laksamálinum sokallaða.

Um teir staðfesta dómin hjá Føroya rætti og leggja hald á alla veiðuna hjá teimum fimm laksabátunum.

Ella um teir geva Magnus S. Petersen, verjanum hjá teimum fimm skipunum, rætt í, at hald eigur bara at leggjast á teir laksar, sum eru fiskaðir ólógliga.

Hendir tað, er hetta fyrsta slíka avgerð í einum tilíking máli her í Føroyum.

Laksamálið var fyri í Landsrættinum seinna partin mánadagin. Viðgerðin snúði seg bara um tann eina spurningin: skal hald leggjast á hvønn einstaka laks í teimum fimm lastunum, tað vil siga eisini teir, sum eru fiskaðir innan fyri 200 fjórðinga markið — tað vil siga lógliga — ella ikki?

Tí hóast verjin appelleraði dómin hjá Føroya rætti, tí hann millum annað helt bótna (50.000 kr.) vera ov stóra og ákærin, Finn Ougaard, varafúti, mótaappelleraði við kravi um stórri bót, samdust teir mánadagin um, at 50.000 kr. vóru á góðari

leið. So góðari, at teir als ikki viðgjördu bótna.

Nóg tvøl

Bæði verjin og ákærin høvdu nóg tvøl við sær í Landsrættin.

Finn Ougaard upplýsti, at beinanvegin eftir dómin í Føroya rætti tann 5. februar, bleiv veiðan hjá teimum fimm skipunum seld fyri tilsamans 740.361 kr.

Fyri hvørt skipið er talið: Sundaenni 202.088 kr., Jónrit 201.917, Gáshólmur 142.714, Boðanes 120.996 og Rivkollur 72.646 kr.

Talan er um nettuprisin, útreiðslur í sambandi við søluna eru drignar frá.

Pengarnir standa á stongdari konto hjá fótunum. Kl. 9.30 í dag er væntandi greitt, hvat gerast skal við teir. Um teir skulu býttast millum landskassan og statskassan, ella um tey fyra reiðarini skulu fáa burturav, áðrenn teir verða býttir millum teir botnleysu kassarnar.

Lógligir og ólógligir laksar

Teir 4.556 laksarnir eru ivaleyst etnir onkrastaðni í utlandinum.

Og tey, sum hava etið teir, hava ikki smakkað mun á lógligum og ólógligum laks.

Men Magnus S. Petersen hevur gjørt mun og hann hevur givið Landsrættinum eitt yvirtil, sum eisini visir, hvussu nógvar krónur fingust fyri lógligan laks, og hvussu nógvar fyri ólógligan laks.

Fyrra talið er tað, hann heldur, reiðariini eiga at fáa aftur: Sundaenni: 79.922 kr. (403 laksar) og 122.165 kr. (616 laksar), Jónrit: 89.011 (637) og 112.905 (808), Gáshólmur 87.233 (500) og 55.480 (318), Boðanes 82.353 (520) og 38.642 (244) og Rivkollur hevði fingið allar sínar 510 laksar uttanfyri mark, so hjá honum er onki at gera.

Fær Magnus S. Petersen viðhald í dag, so skal fútin lata teimum fyra reiðariunum tilsamans 338.519 kr. av stongdu kontoini.

Annars var verjin so bjartskygdur, at sakarkrav hansara var í fyrsta lagi, at ikki skal leggjast hald á ein tann einasta laks.

Í øðrum lagi kravdi hann, at hald skal bara leggjast á ta ólógliga veiðuna, 2.496 laksar.

Dagbøkurnar

Magnus S. Petersen helt tað vera heilt burturvið at revsa so hart, ikki minst tá figgjarliga støðan hjá hesum fimm skipunum er havd í huga. Tey enda øll

á tvingilsupphóði, segði hann. Og hann spurdi:

— Um nú eitt skip fiskar 4.000 laksar á lógligum øki og so óvart kemur at fiska ein á ólógligum øki, skal so hald leggjast á 4.001 laks?

Finn Ougaard visti á, at manngongdin higartil hevur verið at leggja hald á alla veiðuna um borð á skipum, sum eru tikin og dømd fyri ólógligan fiskiskap.

Annars gjørdi hann fútaembætið ikki betur umtókt millum skipararnar og reiðararnar, sum vóru á rættarfundinum, tá hann segði, at lögreglan onga vissu hevur fyri, dagbøkurnar hjá teimum fimm skipunum eru rætt ferdar. Um tølini fyri laks, fiskaður innanfyri, og laks, fiskaður uttanfyri, eru bein.

— Vit hava ongan møguleika at kanna hetta, so eins lítið, vit kunnu siga, dagbøkurnar eru skeivar, kunnu vit siga, tær eru rættar.

Men møguleikin fyri, tær ikki eru rætt ferdar, er har.

Skipararnir vóru hinvegin ikki í iva:

— Okkara dagbøkur eru ikki falskar! Vóru seinastu orðini, segd vórðu á landsrættarfundinum seinna partin mánadagin.

hd